

§ 16**System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad**

KS 2023/310

Beslut

1. Ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg införs för stadens nämnder och godkänns i enlighet med utlåtandet från och med den 1 januari 2025.
2. Samtliga nämnders tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt kostnadspåslag om 50 procent som används för att subventionera klimatfrämjande åtgärder och systemet för intern klimatväxling i Stockholms stad, i enlighet med utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen ska ansvara för att ta fram anvisningar för ett system för intern klimatväxling.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att upprätta egna system för intern klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller stadens nämnder enligt punkt 1-2 ovan.
5. Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.
 1. Stadsdirektören ska ansvara för att ta fram anvisningar för ett system för intern klimatväxling.
 2. Stadsdirektören ska fördela ansvaret för hantering av systemet för intern klimatväxling.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Fritz Lennaárd (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Tapani Juntunen (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anna Cecilia,Brinck	2024-11-11
Olle Emil Olof,Burell	2024-11-11
Sara Helena,Stenudd	2024-11-11
Karin Anna Magdalena,Jöback	2024-11-11

System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg införs för stadens nämnder och godkänns i enlighet med utlåtandet från och med den 1 januari 2025.
2. Samtliga nämnders tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt kostnadspåslag om 50 procent som används för att subventionera klimatfrämjande åtgärder och systemet för intern klimatväxling i Stockholms stad, i enlighet med utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen ska ansvara för att ta fram anvisningar för ett system för intern klimatväxling.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att upprätta egna system för intern klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller stadens nämnder enligt punkt 1-2 ovan.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsdirektören ska ansvara för att ta fram anvisningar för ett system för intern klimatväxling.
2. Stadsdirektören ska fördela ansvaret för hantering av systemet för intern klimatväxling.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen fick i kommunfullmäktiges budget för 2023 i uppdrag att utreda och införa en klimatväxlingsfond.

I kombination med att stadens rese- och mötespolicy (dnr KS 2023/319) revideras för att begränsa klimatbelastningen av resor ska staden tillämpa ett system för intern klimatväxling för stadens flygresor som innebär att alla stadens tjänsteresor med flyg beläggs med ett påslag om 50 procent på resans kostnad.

Påslagen samlas i en intern pott som i ett första steg används för plantering av fler gatuträd som binder koldioxid, sänker temperaturer och förbättrar luftkvaliteten i Stockholms stad.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till samtliga facknämnder, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. Avfallsnämnden och valnämnden har valt att inte svara på remissen.

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig positiv till ett internt system för klimatväxling på flygresor.

Exploateringsnämnden ställer sig positiv till ett internt system för klimatväxling på flygresor och anser att systemet skulle kunna användas som en pott som alla förvaltningar och bolag kan söka medel ur för olika typer av klimatåtgärder.

Fastighetsnämnden ställer sig positiv till ett system för klimatväxling för flygresor inom staden men ställer sig frågande till varför systemet inte också inkluderar tjänsteresor med bil.

Förskolenämnden välkomnar förslaget om att införa ett system för intern klimatväxling inom staden.

Idrottsnämnden ställer sig positiv till förslaget.

Kulturnämnden stödjer förslaget och ser att det kan vara ett bra sätt att minska utsläpp från stadens tjänsteresor.

Kyrkogårdsnämnden har inga synpunkter på remissen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig positiv till förslaget om System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg och anser att det är positivt att använda klimatväxlingsmedlen till att plantera gatuträd.

Serviceämnden anser att förslaget är väl underbyggt och genomarbetat och påpekar att det kan finnas mer effektiva lösningar än manuell hantering, vilket bör utredas framöver av stadsledningskontoret tillsammans med serviceförvaltningen.

Socialnämnden ställer sig överlag positiv till system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, som ligger i linje med stadens strävan att vara en klimatsmart stad. Att ha ett internt system för klimatväxling medför förhoppningsvis och sannolikt en viss styrande effekt till minskat flygande.

Stadsbyggnadsnämnden har inget att erinra mot stadsledningskontorets utredning och slutsatser och tillstyrker förslaget till system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg.

Trafiknämnden välkomnar förslaget om att införa ett internt system för klimatväxling.

Utbildningsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslaget.

Äldrenämnden ser positivt på stadsledningskontorets förslag då det bör kunna bidra till att stadens miljöpåverkan minskar och att stadens mål inom miljöområdet kan uppnås.

Överförmyndarnämnden har inget att erinra mot de åtgärder som föreslås i förslaget.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd bedömer att förslaget om klimatväxling utgör ett bra komplement till Stockholms stads nya rese- och mötespolicy.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget till ett system för klimatväxling och anser att det är en tydlig signal om nödvändigheten att förändra beteenden och ett incitament för alternativa sätt att resa och fler digitala möten.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget om system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad, och på att de medel som genereras ska användas för klimatfrämjande åtgärder, som till exempel plantering av fler gatuträd i staden.

Stockholms Stadshus AB ser positivt på att staden inrättar ett system för klimatväxling för tjänsteresor med flyg som stärker förmågan att bidra till stadens målsättningar att vara en klimatsmart stad. Stockholms Stadshus AB anser inte att införandet av ett system för intern klimatväxling på respektive bolag vore en effektiv lösning men i det fall uppmaning ges åt bolagen att klimatkompensera flygresor, så kan bolagen låta utföra lämpliga klimatfrämjande åtgärder enligt remissförslaget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm ska vara världsledande i klimatomställningen. När Sveriges regering kapitulerar inför klimatkrisen och för en politik som ökar snarare än minskar utsläppen, ska Sverige huvudstad visa att en annan väg är möjlig. Ett led i detta är beslut om en ny rese- och mötespolicy (Dnr KS 2023/319). I den nya resepolicyen framgår att digitala möten ska vara utgångspunkt och att tåg blir norm för inrikes resor.

Kopplat till den nya rese- och mötespolicyen antar Stockholms stad i och med detta ärende också ett system för intern klimatväxling. Syftet är att styra mot klimatvänliga färdssätt genom att skapa tydliga ekonomiska incitament.

Klimatväxlingssystemet innebär att ett internt pris sätts på flygresan som är 50 procent högre än det faktiska priset. I och med detta förväntas de flesta flygresor väljas bort. Det är således inte en klimatkompensation i första hand, utan ett incitament att välja ett annat färdssätt. Om flyget ändå väljs samlas det påslagna priset i en internpott som ska användas för plantering av fler gatuträd i Stockholms stad. I förlängningen kan klimatväxlingsavgiften även användas för andra klimatåtgärder.

Den administrativa hanteringen av klimatväxlingssystemet ska ske kostnadseffektivt i syfte att säkerställa att medlen i huvudsak används åt klimatåtgärder. Kommunstyrelsen ska därför ta fram anvisningar i linje med detta.

Rese- och mötespolicyn kommer tillsammans med systemet för klimatväxling leda till minskade utsläpp från resor som görs i stadens tjänst. Det är ett viktigt steg på väg mot en klimatpositiv stad år 2030.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå förslaget om intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg
2. Att därutöver anföra

Stockholms stad ska sträva efter att minska miljöpåverkan från resor som anställda gör i tjänsten. Antalet flygresor som görs av Stockholms stads anställda och förtroendevalda har minskat avsevärt de senaste åren. Dels till följd av att många resor kunnat ersättas med tåg, dels för att möjligheterna till digitala möten blivit större. Samtidigt vill Moderaterna understryka att flyget i vissa fall har en oersättlig roll – vissa flygresor kommer och ska alltså bli av.

Moderaterna motsätter sig majoritetens förslag om ett system för intern klimatväxling. Flyg inom Europa är inkluderade i EU ETS sedan 2012 och i dag finns rigida system att klimatkompensera flygresor – exempelvis genom att köpa biobränslen. Att staden därför skulle behöva ett eget system för klimatkompensation är ett slag i luften både för klimatet och Stockholms stad. Det riskerar bland annat bli dyrt, ineffektivt och inte minst onödigt krångligt.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

Liberalerna anser att det ska vara dyrt att göra dåliga val för miljön och billigare att göra rätt. Därför ser vi positivt på stadsledningskontorets förslag om ett system för intern klimatväxling för stadens flygresor i tjänst.

Genom att belägga samtliga nämnders tjänsteresor med flyg ett internt kostnadspåslag, ser vi äntligen ett steg i rätt riktning för stadens klimatpåverkan. Nämnder och bolagsstyrelser ska stödja och främja klimatsmarta transportsätt och på motsvarande sätt beakta flygets negativa klimatpåverkan.

Vi ser gärna såsom det nämns att detta bidrar till fler klimatinvesteringar inom staden utöver plantering av träd. Exempelvis att satsningar som främjar klimatsmarta val genom att göra dem billigare.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 23 oktober 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå förslaget om intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg
2. Att därutöver anföra

Stockholms stad ska sträva efter att minska miljöpåverkan från resor som anställda gör i tjänsten. Antalet flygresor som görs av Stockholms stads anställda och förtroendevalda har minskat avsevärt de senaste åren. Dels till följd av att många resor kunnat ersättas med tåg, dels för att möjligheterna till digitala möten blivit större. Samtidigt vill Moderaterna understryka att flyget i vissa fall har en oersättlig roll – vissa flygresor kommer och ska alltså bli av.

Moderaterna motsätter sig majoritetens förslag om ett system för intern klimatväxling. Flyg inom Europa är inkluderade i EU ETS sedan 2012, vilket innebär att flyget betalar för sin klimatpåverkan, och i dag finns rigida system att klimatkompensera flygresor – exempelvis genom att köpa biobränslen. Att staden därför skulle behöva ett eget system för klimatkompensation är ett slag i luften både för klimatet och Stockholms stad. Det riskerar bland annat bli dyrt, ineffektivt och inte minst onödigt krångligt.

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå borgarrådsberedningens förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna ställer sig tveksamma till att en klimatväxlingsfond är det mest effektiva sättet att grönkompensera för reseutsläpp. Genom förslaget uppstår dolda

kostnader som belastar staden och skattebetalarna genom ökad administration kring utredning, inrättande, rapportering och uppföljning.

Vi anser att staden istället bör utöka anslaget till trädplantering genom att sätta ett procentmål relativt till kostnaden för samtliga resor som har gjorts under året, alternativt ett årligt schablonbelopp. Detta besparar oss tunga administrativa kostnader och innebär mer utfall för pengarna.

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Centerpartiet ser positivt på att staden implementerar ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, och belägger samtliga nämnders tjänsteresor med flyg med ett internt kostnadspåslag. Det är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser i sina verksamheter aktivt väljer, stödjer och främjar klimatsmarta transportalternativ. Samtidigt har stadens tjänsteresor med flyg fördubblats sedan 2022. Centerpartiet anser att flygresor fortsatt är nödvändiga för längre distanser, men den markanta ökningen tyder på en bristande efterlevnad av stadens riktlinjer och en nonchalant inställning till flygets negativa klimatpåverkan.

Vi ser positivt på fler satsningar på träd och grönområden i Stockholm för att fånga in koldioxid, minska effekterna av värmeböljor och dess möjlighet att minska effekten av översvämningar. I förslaget framgår att medlen från klimatväxlingen i förlängningen också ska kunna användas till andra klimatåtgärder. Det är bra att inte låsa fast sig vid enbart trädplantering, men det vore önskvärt att specificera när och hur medlen kan komma att om disponeras, vilka specifika åtgärder som kan bli aktuella, samt på vilken nivå dessa beslut ska fattas.

Ersätтарыttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Att avslå förslag till system för intern klimatväxling,

Att därutöver anföra följande

Vi kristdemokrater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, samt med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Det experimentella stadie som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Vi reagerar därför på att staden uppfinner hjulet en andra gång och går fram med ett eget kompenationssystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänsterstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas. Att därtill enbart öronmärka medel till trädplanteringar istället för en rad olika hållbarhetsinsatser baserat på behov och resultat bekräftar vår bild av detta interna system som högst symbolpolitiskt.

Ärendet

Kommunstyrelsen fick i kommunfullmäktiges budget för 2023 i uppdrag att utreda och införa en klimatväxlingsfond. Samtidigt ska stadens rese- och mötespolicy revideras för att begränsa klimatbelastningen av resor och kopplat till det ska staden tillämpa ett system för intern klimatväxling för stadens flygresor. Enligt uppdraget ska klimatväxlingsfonden införas och utvärderas för användning inom flera områden. Som en del i underlaget i att utföra uppdraget ligger en utredning som genomfördes under år 2017 av miljö- och hälsoskyddsnämnden (dnr 135-1865/2017). I utredningen belystes tre alternativa modeller för att kompensera stadens flygresor där en intern modell för klimatväxling ansågs vara det bästa alternativet. Flera andra kommuner har infört klimatväxlingsfonder och kunskap har inhämtats från ett antal av dem.

Stadsledningskontoret föreslår ett internt system för klimatväxling för flygresor som innebär att alla stadens tjänsteresor med flyg beläggs med ett påslag om 50 procent på resans kostnad. Klimatväxlingssystemet ska vara självfinansierat och de medel som påslaget genererar föreslås användas för att dels subventionera kostnaden för klimatfrämjande åtgärder, dels för att finansiera nedlagd tid för implementering, hantering och uppföljning av systemet.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att ett system för intern klimatväxling införs. Att inte begreppet fond används beror på att de medel som ett internt system för klimatväxling genererar inte kan sparas, fonderas, mellan verksamhetsår. För att undvika missuppfattning används därför begreppet system för intern klimatväxling.

I förslaget till reviderad rese- och mötespolicy (Dnr KS 2023/319) finns koppling till system för intern klimatväxling. Policyn förväntas få ett direkt genomslag hos både förvaltningar och bolag. I förslaget till rese- och mötespolicy är inriktningen att tjänsteresor med flyg ska undvikas om andra alternativ finns samt att alla tjänsteresor med flyg ska godkännas av respektive förvaltnings- eller bolagschef.

Ett system för stadens förvaltningar

Stadsledningskontoret gör, efter utredning, bedömningen att det inte går att ha ett gemensamt system för intern klimatväxling för både förvaltningar och bolag. Eftersom staden inte är skattskyldig för inkomstskatt enligt inkomstskattelagen och stadens alla förvaltningar utgör en beskattningsbar enhet enligt medvärdsskattelagen, får värdeöverföringar mellan de kommunala förvaltningarna i staden inga skattekonsekvenser. För bolagen är situationen däremot en annan. En överföring av medel från ett bolag till ett annat bolag eller till en stadsgemensam pott kan innebära negativa inkomstskatte- och momsmässiga konsekvenser. En överföring av medel från ett bolag till ett annat utan att någon motprestation utförs innebär att bolaget inte

får avdragsrätt för inkomstskatt eller ingående moms avseende den kostnad som uppstår.

Det innebär att stadsledningskontoret föreslår att ett system för intern klimatväxling införs för stadens förvaltningar och att Stockholms Stadshus AB uppmanar bolagsstyrelserna att upprätta egna system för klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller staden och i enlighet med gällande lagstiftning.

Systemet för intern klimatväxling kan användas inom andra områden efter anpassning utifrån de specifika förutsättningarna.

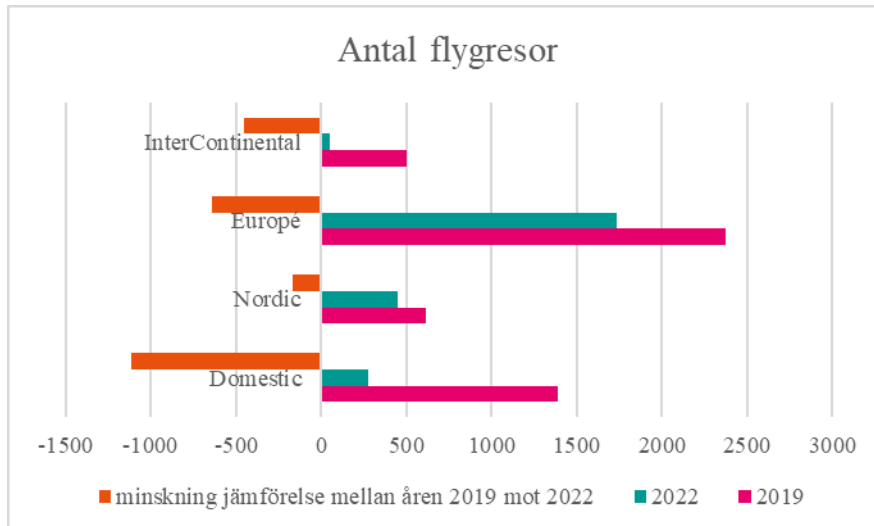
Statistik om stadens tjänsteresor med flyg

Det finns två källor till information om stadens tjänsteresor med flyg

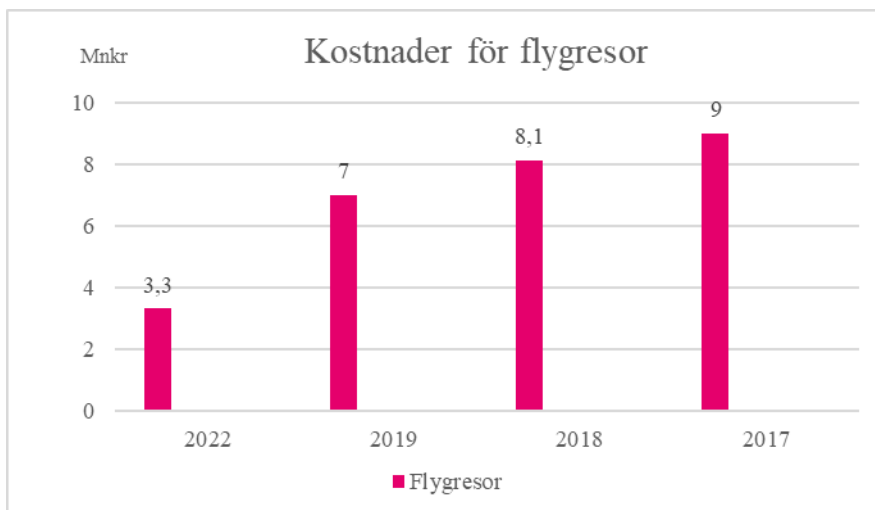
- Konto 7054 Flygresor, i ekonomisystemet
- Statistik från stadens upphandlade resebyrå

Båda källor har konstaterats vara behäftade med fel, antingen att kontering inte skett korrekt eller att den upphandlade resebyrån inte använts vid beställning av resor.

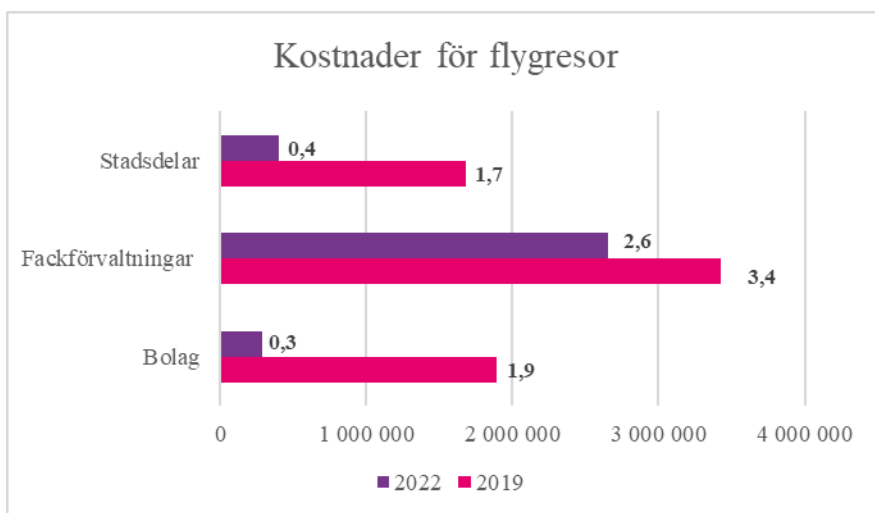
Statistik från år 2022 har nedan jämförts med år 2019, då pandemiåren 2020 och 2021 inte anses vara jämförbara. I några fall finns även jämförelse med åren 2018 och 2017. Uppgifterna kommer från stadens resebyrå, då de av stadsledningskontoret bedöms vara mest tillförlitliga. I underlaget ingår både förvaltningar och bolag.

Det kan konstateras att antalet tjänsteresor med flyg minskat kraftigt i omfattning, särskilt flygresor inom Sverige.

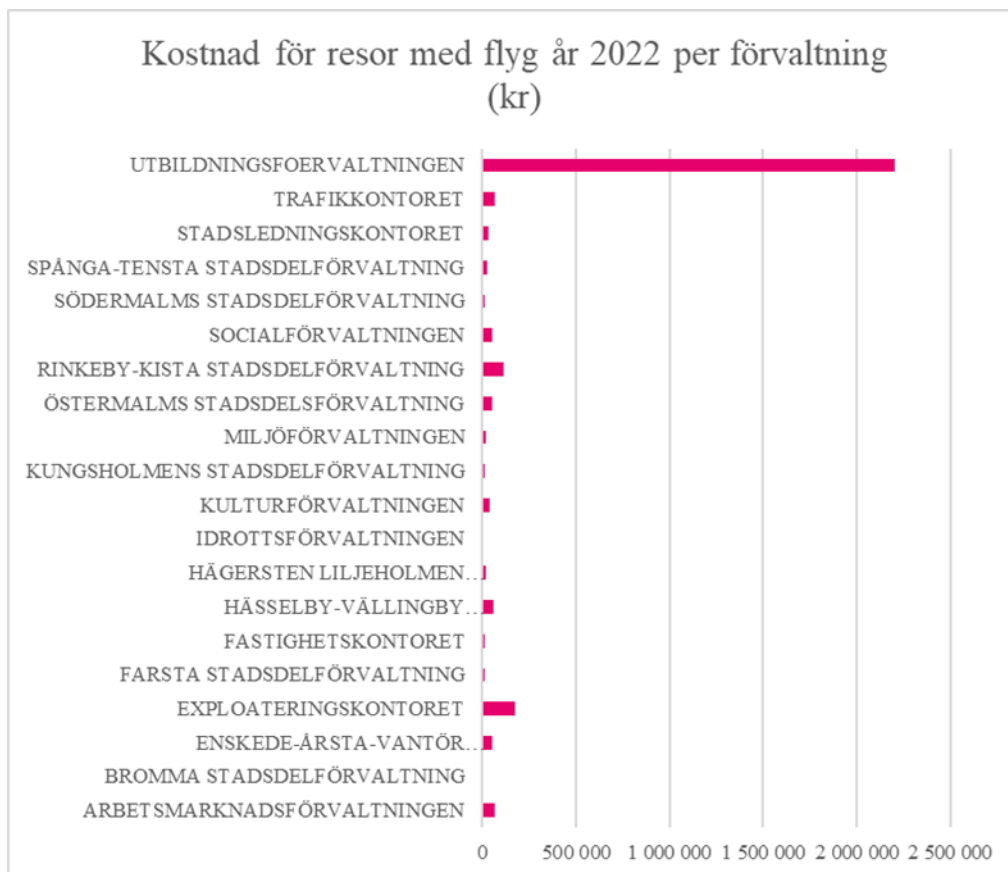

Kostnader för resor i tjänsten med flyg har mer än halverats mellan 2019 och 2022.

Det är fackförvaltningarna som i första hand reser med flyg, även om kostnaderna för flygresor har minskat med 24 procent.

Bland fackförvaltningarna är det utbildningsförvaltningen som reser mest. Av fackförvaltningarnas flygresor, som uppgår till ett värde om 2,6 mnkr år 2022, avsåg utbildningsförvaltningens 2,2 mnkr. Det går inte av statistiken att urskilja vad som är tjänsteresor med flyg och utbildningsresor för elever.

Förslag till system för intern klimatväxling

Stadsledningskontorets förslag till system för intern klimatväxling baseras bland annat på hur andra kommuner hanterat jämförbara implementeringar. Stadsledningskontorets förslag avser tjänsteresor med flyg, men kan appliceras på andra områden.

Klimatkompenseringen sker genom en intern klimatväxling. Detta innebär att aktiviteter, i detta fall tjänsteresor med flyg, beläggs med en klimatväxlingsavgift som sedan finansierar klimatfrämjande åtgärder. I ett inledande skede föreslås systemet bidra till att binda koldioxid, sänka temperaturer och förbättra luftkvalitén genom att möjliggöra långsiktigt utökad plantering av gatuträd. Ett träd i parkmark kompenserar koldioxid beroende på art, ålder och placering. Exempelvis bedöms en vitpil i Stockholm åstadkommit ett nettoupptag av 5,6 ton CO₂e efter 50 år. Det motsvarar närmare 1500 mils körning med en dieselbil.

Förenklat innebär föreslaget system att kostnaden för tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt påslag om 50 procent. Det innebär att det kostnadsstället som genomfört en flygresa belastas med en extra kostnad.

Kostnadsställe	Pris biljett	Påslag	Total kostnad
XX	1000 kr	500 kr	1500 kr

Pris per biljett är det som betalas till leverantör. Påslaget omförs till en intern klimatväxlingspott.

Kostnadsställe	Till pott
Intern klimatväxlingspott	500 kr

Hantering av klimatväxlingsavgift (påslag) sker manuellt månadsvis av en resurs hos serviceförvaltningen. Som underlag används ett konto för tjänsteresor med flyg. Ansvaret för att flygresor konteras korrekt ligger på förvaltningarna.

Medel som överförs till den interna klimatväxlingspotten går inte att flytta mellan verksamhetsår. Det innebär att det kommer saknas viss förutsägbarhet om hur mycket medel som kommer att kunna finnas i potten och därmed hur mycket som kan bidra till klimatfrämjande åtgärder.

Fördelning av medel

Vid införande av ett system för intern klimatväxling föreslås i ett första steg, innan systemet har satt sig, att den klimatväxlingsavgift som kommit från tjänsteresor med flyg används för att möjliggöra för utökad plantering av träd inom trafikkontorets verksamhet. Den interna klimatväxlingspotten utgör därmed medel som används för att stimulera önskvärda investeringar i gatumiljön. Stockholms stads gatuträd renar och syresätter stadsluften samt är en viktig del i stadsbilden.

Stadsledningsledningskontoret bedömer att antalet tjänsteresor med flyg kommer att minska ytterligare till följd av den reviderade rese- och mötespolicy. År 2022 reste stadens förvaltningar med flyg för totalt 3,0 mnkr enligt ovan, utbildningsresor för elever inkluderat. Framtida belopp från flygresor bedöms vara lägre.

Den interna klimatväxlingen ska vara självfinansierad och de medel som klimatväxlingsavgiften genererar ska därför även finansiera serviceförvaltningens nedlagda tid för införande, hantering och uppföljning av systemet för intern klimatväxling.

Förväntat resultat

Klimatväxlingen innebär att ett finansiellt utrymme under innevarande år skapas för att möjliggöra för fler gatuträd i syfte kompensera utsläpp vid flygresor. Träd i stadsmiljö har en rad positiva effekter, de bidrar till temperatursänkningar, renar luft och minskar risken för översvämningar. Dessutom tar de upp och binder kol och är därmed relevant som ett sätt att minska världens koldioxidutsläpp. En förstärkt och striktare rese- och mötespolicy bedöms vara ett bra styrmedel för att minska klimatpåverkande utsläpp från stadens resor i tjänsten. Tillsammans med införande av ett system för klimatväxling som gör tjänsteresor med flyg dyrare för den nämnd som flyger, skapas ytterligare incitament för att övergå till mindre utsläppsintensiva rese- och mötesalternativ som resor med tåg och digitala möten.

För att nå önskvärt resultat av ett system för intern klimatväxling är det viktigt att avgiften för utsläppen av växthusgaser läggs på en nivå som ger en styrande effekt

och ett påslag om 50 procent bedöms ge den effekten. Det är också viktigt att medarbetarna är medvetna om avgifterna så att det får påverkan vid val av färdmedel. Avgiften ska vara känd för resenären och för arbetsgivaren i redovisning och attestering med mera. Kommunikationsinsatser kommer därför behöva genomföras i samband med införandet.

Initialt föreslås medlen användas till att möjliggöra nyplantering av gatuträd i staden, men i förlängningen kan klimatväxlingsavgiften även användas för andra klimatåtgärder.

Stadsledningskontoret konstaterar även att det parallellt med reviderad rese- och mötespolicy och system för intern klimatväxling, pågår annat arbetet för att minska utsläpp från flygresor i stockholmsregionen. Exempel på det är det arbetet som Stockholm Business Region AB bedriver där bolaget arbetar för att hållbara transportmedel ska främjas och där bolaget under året kommer att rikta insatser för att marknadsföra Stockholm som en internationell tågdestination för turism.

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret föreslår, mot bakgrund av vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, ett förvaltningsövergripande system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad införs med ett system där alla flygresor beläggs med ett internt påslag om 50 procent som används för klimatfrämjande åtgärder i form av plantering av i gatuträd i Stockholms stad. Syftet är att fler träd ska planteras. Det interna påslaget ska även finansiera implementering och uppföljning av systemet. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att upprätta egna system för klimatväxling enligt samma principer som gäller staden.

Kommunstyrelsen föreslås ansvara för att ta fram riktlinjer för systemet

Stadsledningskontoret föreslår därutöver att kommunstyrelsen för egen del beslutar att stadsdirektören får i uppdrag att organisera hantering av system för intern klimatväxling inom ramen för föreslaget system. Vidare ska stadsdirektören fördela ansvaret för organisationen

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till samtliga facknämnder, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. Avfallsnämnden och valnämnden har valt att inte svara på remissen.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	8
Arbetsmarknadsnämnden	14

Exploateringsnämnden.....	15
Fastighetsnämnden.....	15
Förskolenämnden.....	16
Idrottsnämnden	17
Kulturnämnden	17
Kyrkogårdsnämnden	18
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	18
Servicenämnden	19
Socialnämnden.....	19
Stadsbyggnadsnämnden.....	20
Trafiknämnden	21
Utbildningsnämnden.....	21
Äldrenämnden	23
Överförmyndarnämnden	24
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	24
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	25
Kungsholmens stadsdelsnämnd	25
Stockholms Stadshus AB.....	26
Reservationer m.m.....	33

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 3 september 2024 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Ann-Christine Carlberg (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Johan Kling (C), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till ett internt system för klimatväxling på flygresor.

En fråga som bör utredas vidare innan systemet införs är det faktum att en stor del av de flygresor som görs inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter sker inom EU-finansierade projekt och aktiviteter samt inom externa nätverk. Dessa resor är därmed finansierade av en annan part, kostnaden för resan belastar därför inte arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningen ställer sig frågande till hur dessa resor bör hanteras i relation till systemet för klimatväxling.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Anders Edin (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Svante Linusson (C), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Aron Modig (KD), se Reservationer m.m.

Exploateringskontoret tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ställer sig positiv till ett system för klimatväxling för flygresor inom staden. Utifrån statistiken som redovisas kommer införandet av systemet inte att påverka kontoret nämnvärt, då kontoret i normalfallet inte genomför tjänsteresor med flyg. I förslaget framgår att medlen från klimatväxlingen i första hand ska användas till att plantera träd, men att det i förlängningen också ska kunna gå att använda medlen till andra klimatåtgärder. Det vore önskvärt att det framgår när detta kommer att ske och vilken aktör i staden som fattar beslut om vad medlen kan/ska användas till. Kontoret anser vidare att det även vore önskvärt att medlen ska kunna användas för klimatkompenserande åtgärder inom hela organisationen, inte bara för trädplantering inom trafikkontorets verksamhet. På så sätt skulle hela staden ha möjlighet att gagnas av systemet. Exempel på andra klimatåtgärder kan vara att främja hållbara transporter som inköp av elcyklar för tjänsteresor, subventionera stadens egna resor med kollektivtrafik med mera. Det skulle kunna användas som en pott som alla förvaltningar och bolag kan söka medel ur för olika typer av klimatåtgärder.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 juni 2024 följande.

Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Hansi Karppinen (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Frank Hojem (C), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Lovisa Hedin (KD), se Reservationer m.m.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ställer sig positiv till ett system för klimatväxling för flygresor inom staden. Utifrån statistiken som redovisas kommer införandet av systemet inte att påverka kontoret nämnvärt, då kontoret i normalfallet inte genomför tjänsteresor med flyg. Kontoret ställer sig dock frågande till varför systemet inte också inkluderar tjänsteresor med bil.

I förslaget framgår att medlen från klimatväxlingen i första hand ska användas till att plantera träd, men att det i förlängningen också ska kunna gå att använda medlen till andra klimatåtgärder. Det vore önskvärt att det framgår när detta kommer att ske och vilken aktör i staden som fattar beslut om vad medlen kan/ska användas till. Kontoret anser vidare att det även vore önskvärt att medlen ska kunna användas för klimatkompenserande åtgärder inom hela organisationen, inte bara för trädplantering inom trafikkontorets verksamhet. På så sätt skulle hela staden ha möjlighet att gagnas av systemet. Exempel på andra klimatåtgärder kan vara att främja hållbara transporter, så som att köpa förnybart flygbränsle, bekosta gratis resor med kollektivtrafik inom staden, inköp av elcyklar för tjänsteresor, subventionera stadens egna resor med kollektivtrafik med mera. Varför inte införa en pott som alla förvaltningar och bolag, utifrån definierade parametrar, kan söka medel ur för olika typer av klimatåtgärder?

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2024 följande.

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Ismail Ali (C), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar förslaget om att införa ett system för intern klimatväxling inom staden. Tillämpningen av ett klimatväxlingssystem ger en tydlig och konkret signal som ger ett ökat incitament för stadens förvaltningar och bolag om att vara ytterst restriktiva när det gäller tjänsteresor med flyg.

Krav på löpande redovisning av antalet genomförda flygresor, som genomförs i stadens nämnder och bolag, samt ett kännbart kostnadspåslag på samtliga flygresor, förväntas bidra till att utsläpp från stadens tjänsteresor minskar.

Förvaltningen vill dock betona vikten av att man under införandet bör beakta och säkerställa att systemet inte leder till ökad administrativ arbetsbörda för stadens förvaltningar och bolag.

Förskoleförvaltningen menar att tjänsteresor med flyg endast bör ske i undantagsfall och i situationer där det bedöms vara nödvändigt, till exempel då alternativa färd sätt anses få orimliga proportioner sett till tidsmässiga eller ekonomiska aspekter.

Om tjänsteresa med flyg behöver ske föreslår förvaltningen att resan ska godkännas i förväg av förvaltningsdirektör och anmälas i efterhand i nämnd.

Avslutningsvis menar förvaltningen att införandet av ett klimatväxlingssystem kan antas att bidra till att tjänsteresor med flyg inom Stockholms stad minskar avsevärt.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 juni 2024 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C), se Reservationer m.m.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget till ”System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg”. Förvaltningen har relativt sett små kostnader för flygresor och undviker flygresor så långt som möjligt.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 september 2024 följande.

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningarnas tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Emelie Wassermann (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Kristina Lutz (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD) instämmer i särskilt uttalande från Kristina Lutz (M).

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet anser att förslaget med att införa ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg kan vara ett bra sätt för att minska utsläpp från stadens tjänsteresor. Det är positivt att den interna debiteringen används till något konkret som gynnar bland annat koldioxidupptagningen. Förvaltningarna håller med om att genom att göra tjänsteresor med flyg dyrare för den nämnd som flyger, ökar motivationen för att överväga resealternativ med mindre klimatpåverkan. För att systemet ska fungera krävs det att konteringen av kostnader för flygresor är korrekt eftersom det är detta konto som används som underlag för påslaget.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2024 följande.

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Ewa-Marie Ås (KD), se Reservationer m.m.

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsförvaltningen har inga synpunkter på remissen.

Förvaltningen föreslår att kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsledningskontoret som svar på remissen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2024 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Maja Boström (C), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg. Staden har ambitiösa klimatmål, bland annat ska de konsumtionsbaserade utsläppen halveras till 2030. Det ställer höga krav på stadens alla invånare och verksamheter. Stadens förvaltningar och bolag behöver gå i täten som goda förebilder. Detta förslag förväntas bidra till minskade flygresor och därmed till minskade konsumtionsbaserade utsläpp. Förvaltningen anser också att det är positivt att använda klimatväxlingsmedlen till att plantera gatuträd, som bidrar till flera viktiga nyttor.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2024 följande.

Servicenämnden beslutar att besvara remissen med serviceförvaltningens tjänsteutlåtande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget är välunderbyggt och genomarbetat. Det är positivt att stadsledningskontoret har tagit till sig av goda exempel från andra kommuner gällande hur det praktiskt ska gå till utan att bli för administrativt betungande, samt hur pengarna ska kunna användas till klimatåtgärder.

”Klimatpåslaget” föreslås till på 50 procent av biljettpriset (för flyg), och det – tillsammans med information om att det införs – förväntas minska flygandet ytterligare från 2022 års 3,3 miljoner, som redan det är mer än en halvering från 2019 års 7 miljoner.

Serviceförvaltningen berörs så till vida att det förslaget föreslår en manuell hantering som ska utföras av serviceförvaltningen. Det är positivt att förslaget framhåller att ansvaret för att flygresor konteras korrekt ligger på förvaltningarna då felaktig kontering kommer innebära merjobb hos serviceförvaltningen. Förvaltningen vill även påpeka att det kan finnas mer effektiva lösningar än manuell hantering, vilket bör utredas framöver av kommunstyrelseförvaltningen tillsammans med serviceförvaltningen.

Då serviceförvaltningen är intäktsfinansierad och finansiering av det manuella arbetet som föreslås inte är överenskommet bör detta uppdrag hanteras inom ordinarie process för uppdrag och prislista som finns etablerad mellan kommunstyrelsen och servicenämnden. Vid förändrat uppdrag bör det utredas om det finns behov för förändrat pris.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2024 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Maurice Forslund (KD), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, som ligger i linje med stadens strävan att vara en klimatsmart stad. Förslaget till system för intern klimatväxling för stadens flygresor innebär att alla stadens tjänsteresor med flyg beläggs med ett påslag om 50 procent på resans

kostnad. Påslaget ska användas för klimatfrämjande åtgärder i form av plantering av gatuträd i Stockholms stad, vilket socialförvaltningen är positiv till.

Att ha ett internt system för klimatväxling ger förhoppningsvis och sannolikt en viss styrande effekt till minskat flygande. Eftersom det är chefer som fattar beslut om resande för sina underliggande enheter är det viktigt att förankra system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, och tydliggöra konsekvenser och effekter av flygresor i tjänsten. Förvaltningen har sedan covidpandemin utvecklat digitala mötesformer, vilket har minskat resandet överlag, något som är positivt ur klimatperspektiv.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remiss.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret har inget att erinra mot stadsledningskontorets utredning och slutsatser och tillstyrker förslaget till system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg.

Kontoret konstaterar vidare att utredningen visar att stadens policy för resor har haft önskvärd effekt och har lett till förvånansvärt låga kostnader för tjänsteresor med flyg i staden som helhet. Av underlaget framgår att kostnaderna för resor i tjänsten mer än halverats mellan 2019 och 2022 (två år som ej omfattats av pandemirelaterade restriktioner). 2022 reste stadens förvaltningar för sammantaget 3 mnkr, inräknat utbildningsresor för elever. Främst fackförvaltningar har rest med flyg, men även dessa kostnader har minskat med 24 procent mellan jämförelseåren. Av de 2,6 mnkr som 2022 användes för flygresor avsåg knappt 85 procent utbildningsnämndens verksamhet. För stadsbyggnadskontorets del bedöms ett införande av systemet inte ha någon avgörande konsekvens för ekonomi eller verksamhet då tjänsteresor med flyg redan är mycket sällan förekommande.

Stadsbyggnadskontoret föreslår stadsbyggnadsnämnden godkänna kontorets tjänsteutlåtande, överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen samt förklara beslutet omedelbart justerat.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Sara Svanström (L), se Reservationer m.m.

Ersätтарыtrande av Destiny Zandi Lindgren (KD), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret välkomnar förslaget om att införa ett internt system för klimatväxling. Kontoret genomför mycket få flygresor, men i de fall de ändå genomförs är det positivt att kontoret samtidigt kan bidra till fler gatuträd som binder koldioxid, sänker temperaturer och förbättrar luftkvalitén. Eftersom kontoret genomför mycket få flygresor kommer förslaget enbart få försumbara konsekvenser för kontorets driftsekonomi.

Generellt ställer sig kontoret bakom förslaget och har ett fåtal synpunkter. I remissen konstateras att de medel som systemet genererar inte kan sparas eller fonderas mellan verksamhetsår. Det innebär en utmaning för kontoret för att hinna planera och genomföra åtgärder innan årets slut, särskilt när resorna genomförs sent på året, vilket innebär en risk att inte hinna använda de medel som tillgängliggörs sent på hösten. Kontoret önskar ett tydliggörande av processen för tillförsel av medel för att kunna bedöma om det är möjligt att genomföra trädplanteringar enligt förslaget. En möjlighet kan vara att medlen även ska kunna användas av stadsdelsförvaltningarna för återplanteringar efter almsjukebekämpningar.

Kontoret vill även uppmärksamma att kostnadspåslaget på flygresor belastar driftbudgeten, medan utgifter för nya gatuträd belastar investeringsbudgeten. Det krävs således både drifts- och investeringsmedel för att kunna klimatväxla enligt förslaget. Vidare medför investeringar i nya träd även en driftkostnad för skötseln men i förslaget framgår inte om dessa driftmedel ingår i klimatväxlingspåslaget. Kontoret önskar att detta tydliggörs för att säkerställa att kompensation kan ske för de ökade driftkostnader som nya träd medför.

Kontoret ser gärna en enkel uppföljning av systemet, exempelvis genom att redovisa antalet träd som planterats under året som finansierats av klimatväxlingssystemet. Det kommer dock vara svårt att koppla ihop enskilda träd till specifika resor.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Frida Bondesson (KD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget. Tillsammans med förslaget till rese- och mötespolicy styr regelverket mot de avsedda målen att minska klimatpåverkan på ett effektivt sätt genom att främja klimatvänliga tjänsteresor och möten.

Längre resor för förvaltningens personal avser huvudsakligen fortbildningsresor, studiebesök eller konferenser. Skolpersonal följer också i vissa fall med elever på utbytesresor eller på resor som ingår i utbildningen. De flesta resor genomförs med tåg eller buss. Resorna som genomförs med flyg är bland annat minnesresor till Auschwitz både för lärare och med elever, vissa forskningskonferenser, utbytesresor och enstaka resor med koppling till arbetsplatsförlagd lärande.

Kostnaden för utbildningsförvaltningens flygresor 2023 var cirka 2,5 miljoner kronor för personalresor och cirka 3,2 miljoner kronor för elevresor. Elevresor och personalresor konteras olika vilket försvårar analysen av hur resandet ser ut. Det konto som används för elevresor med flyg används även för SL-kort och skolskjuts för elever. Dessutom finns en del felkonteringar så att elevresor konteras som personalresor, samt att flygresor för personal konteras som avgift för konferens. Det finns således en viss osäkerhet om de exakta kostnaderna för flygresor. Men det är tydligt utifrån den genomgång som förvaltningen gjort att en klar majoritet av de flygresor som gjorts är i anslutning till elevresor.

En stor del av både personalresor och elevresor finansieras av bidrag från organisationer som har till uppdrag att öka internationellt arbete, exempelvis Erasmus plus och Atlas partnerskap (Atlas är finansierat av svenska staten för samarbeten utanför EU/EES). Båda dessa program bygger på att den deltagande skolan medfinansierar och får ersättning för hälften av projektets kostnader. Det är tveksamt om en kostnad för klimatväxling för flygresor kan ersättas inom dessa program.

Av förslaget går det inte att tydligt utläsa om elevresor med flyg ska omfattas av avgifter för klimatkompensation. Förvaltningen menar att det är tveksamt att skolpeng eller anslag till lärande ska finansiera något annat än skolverksamhet. Därav anser förvaltningen att förslaget bör tydliggöras så att det framgår av regelverket att elevresor eller resor där medföljande personal är nödvändig för en elevresas genomförande inte ska omfattas av avgifter för klimatkompensation.

Förvaltningen har haft kontakt med stadsledningskontoret och erhållit muntlig information att systemet endast ska omfatta personalens tjänsteresor med flyg, inte

elevresor som genomförs med flyg. Detta bör i så fall tydliggöras i skrift så att själva regelverket blir tydligt för vad som gäller kring elevresor.

Det finns ett förslag till resepolicy som är på remiss samtidigt. Resepolicyn innehåller förslag på åtgärder som påverkar resandet med flyg. Bland annat föreslås att planerade flygresor i tjänsten alltid ska godkännas av förvaltningens direktör. Förvaltningen ställer sig positiv till detta och ser att denna rutin, i kombination med klimatkompensation för flygresor, torde minska antalet flygresor ytterligare.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet föreslås justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2024 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Nike Örbrink (KD), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ser positivt på stadsledningskontorets förslag. Det bör kunna bidra till att stadens miljöpåverkan minskar och att stadens mål inom miljöområdet kan uppnås. Vidare anser förvaltningen att ett påslag på kostnaden är en lämplig metod för att minska flygresorna i jämförelse med mer strikta restriktioner då det kan finnas enstaka situationer då en flygresa är nödvändig. Äldreförvaltningen har inte använt flyg under år 2022 enligt tabellen på sidan sex i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och flyg som transportmedel har använts ytterst sporadiskt under 2023 och åren närmast innan 2022. Så detta förslag påverkar därmed inte äldreförvaltningens verksamhet nämnvärt.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

Som svar på remissen hänvisar överförmyndarnämnden till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande av Ewa Samuelsson (KD), se Reservationer m.m.

Johan Brege (M), Susanne Larsson (M) samt Gunilla Svensson Pilefors (M) avstår från att delta i beslutet.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad omfattar många, vitt skilda verksamheter som alla på olika sätt och i olika hög grad påverkar och kan påverka sitt miljö- och klimatavtryck. Stockholms ambitioner är och måste vara höga i arbetet för en bättre miljö i alla dess aspekter, inkluderat påverkan på klimatet.

Överförmyndarförvaltningen är en specialreglerad förvaltning som utför kontorsbaserad tillsyn samt myndighetsutövning och är en av stadens minsta förvaltningar. Överförmyndarförvaltningens personal reser lite och använder sig vid de tillfällena i första hand av tåg och ytterst sällan av flyg. Detta gäller både personal och nämndpolitiker.

För att staden ska nå framgång i sitt miljöarbete krävs enligt förvaltningens uppfattning konkreta förslag på hur förvaltningarna och stadsdelarna kan bidra till att nå målen. Förslaget bidrar både till eftertänksamhet vid bokning av resor samt ett tillskott som ökar möjligheten att plantera fler träd i staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Emelie Wassermann (SD), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning bedömer att förslaget om klimatväxling utgör ett bra komplement till Stockholms stads nya rese- och mötespolicy.

Tjänsteresor med flyg förekommer endast i undantagsfall inom förvaltningen. En genomgång av kvitton från stadens upphandlade resebyrå (GBT Sweden AB) för åren

2022 och 2023 visar att endast en flygresa utfördes under 2022 medan inga flygresor utfördes under 2023.

I remissunderlaget finns en tabell som visar olika förvaltningars kostnader för flygresor under år 2022. Siffrorna kan även inkludera konferenskostnader och resor med andra färdmedel som bokats hos samma resebyrå. För Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning syns i tabellen en sammanlagd kostnad på ca 50 000 kronor. Detta har vid granskning av kvitton visat sig vara felaktigt då denna resa inte var en flygresa.

I och med att förvaltningen redan nu endast i undantagsfall reser med flyg bedömer förvaltningen att införandet av ett system för klimatväxling kommer ha en försumbar effekt på förvaltningens ekonomi.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Michaela Hollis (KD), se Reservationer m.m.

Reservation av Pär Gustavsson (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Linn Bessner (C), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om ett system för klimatväxling och anser att det är en tydlig signal om nödvändigheten att förändra beteenden och ett incitament för alternativa sätt att resa och fler digitala möten.

Förvaltningen anser att medlen bör användas där de ger största möjliga miljöeffekt och att lämpliga åtgärder genomförs varefter medel förs över till klimatväxlingspotten. Förvaltningen håller med om att det är viktigt att kommunikationsinsatser genomförs under införandet men även löpande under genomförandet av prioriterade åtgärder för att medarbetare ska kunna följa effekterna av genomförda åtgärder och utvärderingen av systemet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad, och på att de medel som genereras ska användas för klimatfrämjande åtgärder, till exempel plantering av fler gatuträd i staden.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 19 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen ser positivt på att staden inrättar ett system för klimatväxling för tjänsteresor med flyg som stärker förmågan att bidra till stadens målsättningar att vara en klimatsmart stad. Koncernledningen konstaterar dock att relativt få tjänsteresor görs med flyg inom bolagskoncernen och att det kommer innebära administration och kostnader att upprätta ett system för klimatväxling för respektive bolag.

Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår att av stadens sammantagna kostnader för flygresor på 3,3 mnkr 2022 stod bolagen för endast 0,3 mnkr, att jämföra med bolagskoncernens omsättning 2022 på cirka 19 miljarder kronor, investeringar om cirka 11 miljarder kronor samt ett fastighetsinnehav med ett marknadsvärde om drygt 230 miljarder kronor. Det bör finnas andra områden än tjänsteresor där bolagen kan uppmanas skapa metoder för att kostnadseffektivt reducera klimatutsläppen i större skala.

Koncernledningen anser inte att införandet av ett system för intern klimatväxling på respektive bolag utifrån ovan anförda argument vore en ändamålsenlig lösning men i det fall uppmaning ges åt bolagen att klimatkompensera flygresor, så kan bolagen låta utföra lämpliga klimatfrämjande åtgärder enligt remissförslaget. Koncernledningen vill dock lyfta vikten av rationalitet i utvecklingen av system och rutiner för att minimera administrativa kostnader.

Om uppmaning ges åt bolagen att klimatkompensera flygresor föreslår koncernledningen en justering i föreslagen beslutsmening 3 eftersom det inom staden finns bolag som inte ingår i bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB och dessa bolag får ingen uppmaning från koncernstyrelsen. Beslutspunkt 3 bör ändras till:

”Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge alla bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att upprätta egna system för intern klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller stadens nämnder enligt punkt 1-2 ovan.”

Underremiss

AB Svenska Bostäders yttrande daterat den 3 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Svenska Bostäder anser att det är positivt att staden inför ett internt system för klimatväxling relaterat till utsläpp orakade av flygresor. För Svenska Bostäder står dock utsläpp från flyg för betydligt mindre än en procent av bolagets totala utsläpp.

Svenska Bostäder tycker därför att Stadshus AB istället bör ges i uppdrag att säkerställa att samtliga bolag implementerar processer för att mäta, budgetera och följa upp utsläpp inom bolagen. Dessa processer bör användas för att skapa metoder för att kostnadseffektivt reducera klimatutsläppen i större skala i bolagen, t.ex. genom skapande av en klimatfond under förutsättning att regelverken tillåter det.

För Svenska Bostäders del skulle detta exempelvis kunna innebära att ett ombyggnadsprojekt som gör ett kostnadsbesparande val i ett projekt som innebär något ökade utsläpp avsätter sparade medel till en klimatfond. Dessa medel används sedan till att skapa en betydligt större utsläppsminskning i exempelvis ett nybyggnadsprojekt där stora mängder klimatförbättrad betong kan köpas in även om den ursprungliga budgeten för projektet inte kunde bära detta. Genom att hålla kostnaden per sparad ton koldioxid så låg som möjligt kan största möjliga utsläppsminskning åstadkommas för tillgängliga medel.

AB Familjebostäders yttrande daterat den 9 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Ett internt klimatväxlingssystem föreslås med en princip att kostnader för tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt påslag om 50 procent. För stadens förvaltningar föreslås medel överföras till en klimatväxlingspott som initialt nyttjas för plantering av träd inom Trafikkontorets verksamhet. Bolagen förväntas utarbeta egna system enligt samma princip.

Enligt bolagets analys av förslaget skulle t ex klimatväxlingen för en resa mellan Stockholm och Köpenhamn resultera i en kompensation med endast 10-20 procent av de faktiska utsläppen samma år som resan genomförs. En resa till New York kompenserar cirka 5 procent av de faktiska utsläppen. Det är först efter flera decennier som ett träd tagit upp det utsläpp som resan resulterat i, vilket bolaget anser är en för låg ambitionsnivå. Utsläppen bör kompenseras redan samma år som resan genomförs på motsvarande sätt som principen om att inkomst beskattas samma år som den utbetalas (den s.k. kontantprincipen).

För att år 1 kompensera en resa till Köpenhamn skulle 13 träd eller 3 stadsträd behöva planteras till en uppskattad kostnad om 25-60 tkr. En resa till New York genererar behov av 100 nya träd eller 18 stadsträd. Bolaget ser därför behov av andra typer av åtgärder än trädplantering för att öka kompensationsgraden och motivationen till val av andra färdstätt. Bolaget föreslår som minsta justering av den föreslagna principen att andelen påslag ökas till 100 procent.

Utifrån de regelverk som bolagen omgärdas av kan en klimatkompensation inte övergå till någon annan enhet. Familjebostäder kommer vid ett beslut om intern klimatväxling sannolikt att utarbeta ett kompensationssystem där koldioxidreduktionsåtgärder ska genomföras i bolagets bygg- och

förvaltningsverksamhet. Bolagets utgångspunkt är att minska de faktiska utsläppen och inte förlita sig till koldioxidlagring som undantränger mer ändamålsenliga och effektiva klimatåtgärder. Detta kompensationsystem planeras utöver redan planerade åtgärder för att uppnå nuvarande klimatmål.

Det kan vara värt att understryka att klimatkompensation inte får bli en hämsko för utveckling och kunskapsutbyte mellan företag, organisationer och medarbetare från olika länder. Att träffas fysiskt över landgränser för t.ex. bostadsbolagen bidrar till utvecklingen av klimatomfattigt byggande och social hållbarhet i det befintliga beståndet. Möten på plats innebär möjligheter att besöka och studera framgångsrika projekt eller satsningar, vilket ger insikter som inte kan fås genom digitala medier och möten. Genom internationella samarbeten, som Stockholms stad under många år har värdesatt högt, kan länder dra nytta av varandras styrkor och erfarenheter och därigenom minska koldioxidavtrycket globalt.

AB StockholmsHems yttrande daterat den 27 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

AB StockholmsHem ställer sig positiv till att Staden arbetar med att minska antalet flygresor. I övrigt har bolaget inget att tillföra.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s yttrande daterat den 28 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Micasa Fastigheter genomför relativt begränsat med flygresor i tjänsten. Avsättningar motsvarande ett påslag om 50 procent på resans kostnad kan göras och dessa medel investeras i fastigheternas grönstruktur.

Skolfastigheter i Stockholm AB:s yttrande daterat den 9 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

SISAB välkomnar staden förslag till uppdrag att upprätta egna system för intern klimatväxling. Bolaget ser framför sig att detta kommer ske med en tydlig koppling till nämndernas modell för att säkerställa kloka klimatväxlingsalternativ. I arbetet med införande och/eller implementering kommer det även innebära att se över hur den ekonomiska processen kommer att se ut framgent för att säkerställa tydlig förvaltning samt förenlighet med aktiebolagslagen. I sammanhanget ska konstateras att SISAB endast har ett fåtal flygresor per år och att finansieringen av extra fonderade medel kommer ske inom given budget vilken finansieras av hyresintäkter i enlighet med Samverkansavtalet. SISAB vill därutöver poängtera vikten av en rationalitet i utveckling av rutiner och processer för att minimera administrativa kostnader.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB:s yttrande daterat den 4 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Med ledning av de mycket fåtal resor med flyg som SGA Fastigheter genomför så är det inte motiverat att sätta upp ett system för detta, men naturligtvis vill Bolaget

arbeta för klimatfrämjande åtgärder motsvarande 50 % påslag på de flygresor som görs.

Stockholms Stads Parkerings AB:s yttrande daterat den 29 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget har tagit del av handlingarna med förslag till ny rutin system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg. I förslaget ska stadens nämnder beläggas med internt kostnadspåslag om 50 procent för att subventionera klimatfrämjande åtgärder och finansiera implementering och uppföljning av systemet i Stockholms stad.

Stadens kommunala bolag uppmanas att upprätta egna system för intern klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller stadens nämnder.

Stockholm Parkering gör sällan tjänsteresor med flyg, så några större medel för åtgärder skulle inte uppstå på bolaget.

Men i de fall koncernen väljer att uppdra åt bolagen att klimatkompensera eventuella flygresor, så kan bolaget givetvis låta utföra lämpliga klimatfrämjande åtgärder enligt remissförslaget.

I övrigt har bolaget inga synpunkter.

Stockholms Hamn AB:s yttrande daterat den 13 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I Bolagets uppdrag ingår att främja sjöfarten, säkra regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbara tillväxt samt att bidra till att främja stockholmsregionens hållbara turism och besöksnäring. Bolaget arbetar därmed för att hållbara transporter för både gods och personresor till sjöss ska utvecklas och gynnas.

Bolaget planerar alltid möten och resor utifrån minsta möjliga klimatbelastning och möten med samverkande internationella och nationella samverkansparter sker i stor utsträckning genom digitala möten.

Lokala resor sker kollektivt alternativt med bolagets miljöbilsflotta och regionala och nationella resor sker med tåg eller båt. Internationella resor sker ovillkorligen med färja där detta är möjligt.

Dock har bolaget genom sitt verksamhetsuppdrag till syfte att verka internationellt med organisationer, kunder och i samverkansformat där resor - om än restriktivt - måste genomföras med flyg för att upprätthålla kundkontakter eller på annat sätt representera bolaget.

Bolaget ser därmed att ett liknande klimatväxlingssystem för Bolaget, likt det i denna remiss föreslagna systemet för stadens nämnder, skulle innebära ökade kostnader för aktiviteter som ligger i bolagets uppdrag.

Stockholm Vatten och Avfall AB:s yttrande daterat den 22 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget anser att det är positivt att det införs system för intern klimatväxling för Stockholms stad och att medel fördelas till klimatfrämjande åtgärder.

Stockholms stads resepolicy förespråkar att resor med tåg ska prioriteras före flyg vilket Stockholm Vatten och Avfall följer och endast i undantagsfall används flyg.

Bolaget noterar att stadens bolag, genom Stockholms Stadshus AB, uppmanas att upprätta egna system för klimatväxling och inväntar direktiv för hantering från Stockholms Stadshus AB.

AB Stokabs yttrande daterat den 12 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stokab anser att intentionen med ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg inom Stockholms stad är god. Staden har sedan flera år höga ambitioner för minskad klimatpåverkan. Som en följd därav arbetar stadens verksamheter systematiskt med att minska klimatbelastningen. För Stokabs vidkommande illustreras detta exempelvis av den miljö- och klimathandlingsplan som bolagets styrelse årligen antar som en del av verksamhetsplaneringen. Klimataspekterna på bolagets verksamhet är också en väsentlig del av bolagets årliga års- och hållbarhetsredovisning. Stokab anser att det är positivt att Stockholms stad har höga målsättningar för sitt klimatarbete och ser för bolagets egen del ett ambitiöst och systematiskt hållbarhetsarbete som en konkurrensfördel.

Som Stokab påpekar i sitt yttrande över förslag till rese- och mötespolicy för Stockholms stad (dnr. STOK 2024/175) bidrar bolagets verksamhet till minskad klimatpåverkan genom att Stokabs fiberoptiska nät möjliggör för fler digitala verktyg att användas som ersättning för, eller komplement till, fysiska möten. Bolagets kärnverksamhet bidrar på så vis till uppfyllelse av rese- och mötespolicyns målsättning avseende distansmöten.

Stokab instämmer i rese- och mötespolicyns strävan att minska antalet tjänsteresor med flyg. Samtidigt kan bolaget konstatera att det finns tillfällen där digitala lösningar inte utgör ett nöjaktigt alternativ till fysiska möten. Det kan exempelvis handla om deltagande i aktiviteter för kunskapsinhämtning, erfarenhetsutbyte och relationsbyggande, där mellanmänsklig kontakt är en ofrånkomlig förutsättning och där digitalt deltagande inte är ett alternativ. Stokab anser att sådana fysiska möten mellan stadens medarbetare och sakkunniga inom akademi, näringsliv och offentlig förvaltning är en viktig del i att nå målsättningarna avseende innovation och verksamhetsutveckling i stadens kvalitetsprogram. Givet att dessa slags möten av naturliga skäl ofta sker i en internationell miljö är det ofrånkomligt att vissa av dem äger rum på platser dit flyg är det enda rimliga färdmedlet. Stokab anser därför att det är angeläget att målsättningarna i stadens rese- och mötespolicy och det därmed förknippade klimatväxlingssystemet inte tillämpas på ett sätt som hämmar stadens verksamhets- och kvalitetsutveckling.

Stokab ifrågasätter vidare den konkreta utformningen av systemet för intern klimatväxling i det föreliggande förslaget. Stadsledningskontoret anger i sitt tjänsteutlåtande att klimatväxlingssystemet av moms- och inkomstskatteskal endast ska omfatta stadens nämnder och att bolagen ges i uppdrag att upprätta egna, separata, system enligt samma principer som ska gälla för nämnderna. Stokab instämmer i stadsledningskontorets juridiska bedömning härvidlag, men bolaget befarar att det blir såväl en suboptimering som en påtaglig administrativ börda för stadens bolag att upprätta egna system för klimatväxling, istället för att delta i ett stadsgemensamt system. Bolaget betvivlar därför att det i realiteten kommer att vara möjligt för bolagen att säkerställa självfinansiering av sina respektive system.

Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår även att bolagens andel av stadens sammanlagda tjänsteresor med flyg är synnerligen låg. Av stadens sammantagna kostnader på 3,3 mnkr 2022 stod bolagen för endast 0,3 mnkr, det vill säga en knapp tiondel. Stokab anser mot den bakgrunden att det kan ifrågasättas om egna separata klimatväxlingssystem inom varje bolag i koncernen är en proportionerlig åtgärd i relation till flygresornas omfattning. Av samma redovisning framgår också att stadens tjänsteresor med flyg har minskat väsentligt till antalet mellan 2019 och 2022 och att kostnaderna har reducerats med närmare två tredjedelar mellan 2017 och 2022. Eftersom bolagens andel tjänsteresor med flyg redan är så pass låg och eftersom det är högst tveksamt om bolagen kommer att kunna säkerställa kostnadseffektivitet i egna separata klimatväxlingssystem anser Stokab att bolagen inom Stockholms Stadshus AB bör undantas från förslaget.

För Stokabs eget vidkommande kan konstateras att tjänsteresor med flyg är förhållandevis sällsynta. De tjänsteresor som sker med flyg som färdväg är resor för deltagande i internationella konferenser och branschmässor i Europa, på destinationer på sådant avstånd att andra färdväg än flyg inte är försvarbara. Stokab är verksamt på en konkurrensutsatt och mycket dynamisk marknad, vilket gör att omvärldsbevakning, kunskapsinhämtning, erfarenhetsutbyte och relationsbyggande på internationella branschevenemang är väsentligt för att säkerställa bolagets framtida konkurrenskraft och lönsamhet.

Vidare är Stokab verksamt på en marknad som regleras på EU-nivå. Den svenska stadsnätmodellen, som Stokab är ett framgångsrikt exempel på, är förhållandevis okänd i övriga Europa. För att säkerställa att inte regulatoriska initiativ inom EU försvårar eller omöjliggör Stokabs affärsmodell är det därför affärskritiskt för bolaget med närvaro vid EU-institutionerna i Bryssel. Även om Stokab anlitar Brysselbaserad konsultativ kompetens och exempelvis har ett framgångsrikt samarbete med Stockholmsregionens Europakontor är fysisk närvaro också för nyckelföreträdare för bolaget omistligt i detta arbete, vilket tydligt har åskådliggjorts exempelvis i samband med antagandet av den nya europeiska kodexen för elektroniska kommunikationer, som är normerande för den svenska sektorslagstiftningen som bolaget verkar under.

Givet att det fåtal tjänsteresor med flyg som Stokabs medarbetare gör är av synnerlig vikt för bolagets långsiktiga utveckling kommer dessa resor med nödvändighet att

fortgå i oförminskad omfattning. Ett bolagsinternt system för klimatväxling skulle således för Stokabs del endast innebära en kostnadsökning för tjänsteresor med flyg, men skulle inte minska det faktiska antalet flygresor. Stokab anser därför att ett klimatväxlingssystem för bolagets egen del inte skulle vara ändamålsenligt utifrån målsättningarna i stadens rese- och mötespolicy, utan endast medföra en onödig administrativ merkostnad.

Sammanfattningsvis anser Stokab således, med hänvisning till vad som ovan anförts, att förslaget avseende system för intern klimatväxling vid tjänsteresor med flyg bör avstyrkas.

Kulturhuset Stadsteatern AB:s yttrande daterat den 22 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturhuset Stadsteatern har inga invändningar till förslaget att bolaget framarbetar eget internt system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg.

Kulturhuset Stadsteatern bidrar främst till tjänsteresor via flyg inom Europa, enstaka flygresor i Norden och än mer sällan långresor. Resorna anses nödvändiga och är kopplade till det konstnärliga arbetet.

KHST avser framöver att särredovisa kostnaden för flygresor.

Stockholm Business Region AB:s yttrande daterat den 26 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget ser positivt på ett system för klimatväxling för tjänsteresor med flyg som stärker förmågan att bidra till stadens målsättningar att vara en klimatsmart stad.

Genom klimatfrämjande åtgärder i den egna organisationen stärker vi arbetet med att uppnå målet om en klimatsmart stad. För stadens mål att vara en fossilbränslefri stad 2040 behövs samverkan mellan offentlig sektor, det lokala näringslivet och medborgarna, för att tillsammans skapa de bästa förutsättningarna att nå målet. Fossilbränslefria transporter kräver andra drivmedel och bolaget ser att det är viktigt att redan nu uppmuntra både innovation inom området samt lokal och regional produktion av fossilbränslefritt drivmedel. Att prioritera att köpa fossilfritt flygbränsle bidrar till att skapa en efterfrågan som gynnar utvecklingen på den marknaden samtidigt som det minskar utsläppen redan idag. Bolaget föreslår därför att stadens riktlinjer för systemet för klimatväxling öppnar för att klimatväxla på flera sätt, däribland att köpa fossilbränslefritt flygbränsle för den pott som påslaget om 50 % på kostnaden för tjänsteresor med flyg genererar.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Ann-Christine Carlberg (SD)

1. Arbetsmarknadsnämnden godkänner Sverigedemokraternas utlåtande som svar på remissen.
2. Därutöver anför följande:

Sverigedemokraterna ställer sig tveksamma till att en klimatväxlingsfond är det mest effektiva sättet att grönkompensera för reseutsläpp. Genom förslaget uppstår dolda kostnader som belastar staden och skattebetalarna genom ökad administration kring utredning, inrättande, rapportering och uppföljning.

Vi anser att staden i stället bör utöka anslaget till trädplantering genom att sätta ett procentmål relativt till kostnaden för samtliga resor som gjorts under året, alternativt ett schablonbelopp om 5 miljoner kronor årligen. Detta besparar oss tunga administrativa kostnader och innebär ökat utfall för pengarna.

Särskilt uttalande av Johan Kling (C)

Centerpartiet ser positivt på att staden implementerar ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, och belägger samtliga nämnders tjänsteresor med flyg med ett internt kostnadspåslag. Det är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser i sina verksamheter aktivt väljer, stödjer och främjar klimatsmarta transportalternativ. Samtidigt har stadens tjänsteresor med flyg fördubblats sedan 2022. Centerpartiet anser att flygresor fortsatt är nödvändiga för längre distanser, men den markanta ökningen tyder på en bristande efterlevnad av stadens riktlinjer och en nonchalant inställning till flygets negativa klimatpåverkan.

Exploateringsnämnden

Reservation av Anders Edin (SD)

Se reservation anförd av Ann-Christine Carlberg (SD) i arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Svante Linusson (C)

Centerpartiet ser positivt på att staden implementerar ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, och belägger samtliga nämnders tjänsteresor med flyg med ett internt kostnadspåslag. Det är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser i sina verksamheter aktivt väljer, stödjer och främjar klimatsmarta

transportalternativ. Samtidigt har stadens tjänsteresor med flyg fördubblats sedan 2022. Centerpartiet anser att flygresor fortsatt är nödvändiga för längre distanser, men den markanta ökningen tyder på en bristande efterlevnad av stadens riktlinjer och en nonchalant inställning till flygets negativa klimatpåverkan.

Slutligen delar Centerpartiet Exploateringskontorets synpunkter om att det vore önskvärt att förtydliga hur och när medel från klimatväxlingen kommer att användas.

Ersätтарыttrande av Aron Modig (KD)

Vi kristdemokrater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, samt med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Det experimentella stadie som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Vi reagerar därför på att staden uppfinnar hjulet en andra gång och går fram med ett eget kompensationsystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänsterstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas. Att därtill enbart öronmärka medel till trädplanteringar istället för en rad olika hållbarhetsinsatser baserat på behov och resultat bekräftar vår bild av detta interna system som högst symbolpolitiskt.

Fastighetsnämnden

Särskilt uttalande av Hansi Karppinen (L)

Liberalerna anser att det ska vara dyrt att göra dåliga val för miljön och billigare att göra rätt. Därför ser vi positivt på stadsledningskontorets förslag om ett system för intern klimatväxling för stadens flygresor i tjänst.

Genom att belägga samtliga nämnders tjänsteresor med flyg ett internt kostnadspåslag, ser vi äntligen ett steg i rätt riktning för stadens klimatpåverkan. Nämnder och bolagsstyrelser ska stödja och främja klimatsmarta transportsätt och på motsvarande sätt beakta flygets negativa klimatpåverkan.

Vi ser gärna såsom det nämns att detta bidrar till fler klimatinvesteringar inom staden utöver plantering av träd. Exempelvis att satsningar som främjar klimatsmarta val genom att göra dem billigare.

Särskilt uttalande av Frank Hojem (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) i arbetsmarknadsnämnden.

Ersätтарыttrande av Lovisa Hedin (KD)

Se ersätтарыttrande anfört av Aron Modig (KD) i exploateringsnämnden.

Förskolenämnden

Reservation av Linnea Vinge (SD)

Se reservation anförd av Ann-Christine Carlberg (SD) i arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Ismail Ali (C)

Centerpartiet ser positivt på att majoriteten äntligen kommit till skott med att införa ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg och belägga samtliga nämnders tjänsteresor med flyg med ett internt kostnadspåslag.

Nämnder och bolagsstyrelser ska i sina verksamheter använda, stödja och främja klimatsmarta transportsätt och på motsvarande sätt beakta flygets negativa klimatpåverkan”. Samtidigt har stadens tjänsteresor med flyg fördubblats sedan 2022. Centerpartiet tycker att flyget har en plats för de långa resorna, men de bör inte öka i den här omfattningen.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C)

Se särskilt uttalande anfört av Ismail Ali (C) i förskolenämnden.

Kulturnämnden

Reservation av Emelie Wassermann (SD)

Att godkänna Sverigedemokraternas utlåtande som svar på remissen.

Därutöver anföra följande.

Sverigedemokraterna är positiva till att det planteras fler träd i Stockholm, dock ställer vi oss tveksamma till att en klimatväxlingsfond är det mest effektiva sättet att grönkompensera för reseutsläpp. Genom förslaget uppstår dolda kostnader som belastar staden och skattebetalarna genom ökad administration kring utredning, inrättande, rapportering och uppföljning.

Vi anser att staden istället bör utöka anslaget till trädplantering genom att sätta ett procentmål relativt till kostnaden för samtliga resor som har gjorts under året, alternativt ett schablonbelopp om 5 miljoner kronor årligen. Detta besparar förvaltningarna, och i slutändan skattebetalarna, stora administrativa kostnader och innebär ett bättre utfall för pengarna.

Särskilt uttalande av Kristina Lutz (M)

Vi kristdemokrater och moderater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen. På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden. Det experimentella stadie som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C)

Centerpartiet ser positivt på att staden implementerar ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg, och belägger samtliga nämnders tjänsteresor med flyg med ett internt kostnadspåslag. Det är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser i sina verksamheter aktivt väljer, stödjer och främjar klimatsmarta transportalternativ. Samtidigt har stadens tjänsteresor med flyg fördubblats sedan 2022.

Centerpartiet anser att flygresor fortsatt är nödvändiga för längre distanser, men den markanta ökningen tyder på en bristande efterlevnad av stadens riktlinjer och en nonchalant inställning till flygets negativa klimatpåverkan. Centerpartiet tycker att det vore önskvärt att förtydliga hur och när medel från klimatväxlingen kommer att användas. Vi ser positivt på fler satsningar på träd och grönområden i Stockholm för att fånga in koldioxid, minska effekterna av värmeböljor och dess möjlighet att minska effekten av översvämningar.

Kyrkogårdsnämnden

Särskilt uttalande av Ewa-Marie Ås (KD)

Vi kristdemokrater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, samt med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Det experimentella stadiet som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Vi reagerar därför på att staden uppfinnar hjulet en andra gång och går fram med ett eget kompenstationssystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänsterstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande av Maja Boström (C)

Se särskilt uttalande anfört av Ismail Ali (C) i förskolenämnden.

Socialnämnden

Reservation av Gabriel Kroon (SD)

Att godkänna Sverigedemokraternas utlåtande som svar på remissen.

3. Därutöver anföra följande.

Sverigedemokraterna ställer sig tveksamma till att en klimatväxlingsfond är det mest effektiva sättet att grönkompensera för reseutsläpp. Genom förslaget uppstår dolda kostnader som belastar staden och skattebetalarna genom ökad administration kring utredning, inrättande, rapportering och uppföljning.

Vi anser att staden istället bör utöka anslaget till trädplantering genom att sätta ett procentmål relativt till kostnaden för samtliga resor som har gjorts under året, alternativt ett årligt schablonbelopp. Detta besparar oss tunga administrativa kostnader och innebär mer utfall för pengarna.

Ersättaryttrande av Maurice Forslund (KD)

Se ersättaryttrande anfört av Aron Modig (KD) i exploateringsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Mats Johnsson (SD)

Se reservation anförd av Ann-Christine Carlberg (SD) i arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) i arbetsmarknadsnämnden.

Trafiknämnden

Reservation av Anders Lindman (SD)

Se reservation anförd av Ann-Christine Carlberg (SD) i arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Sarah Svanström (L)

Se särskilt uttalande anfört av Hansi Karppinen (L) i fastighetsnämnden.

Ersättaryttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD)

Vi kristdemokrater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Vi reagerar därför på att staden uppfinnar hjulet en andra gång och går fram med ett eget kompensationssystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänsterstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas. Att därtill enbart öronmärka medel till trädplanteringar istället för en rad olika hållbarhetsinsatser baserat på behov och resultat bekräftar vår bild av detta interna system som högst symbolpolitiskt.

Utbildningsnämnden

Reservation av Linnea Vinge (SD)

Se reservation anförd av Ann-Christine Carlberg (SD) i arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Claes Nyberg (C)

Centerpartiet ser positivt på att majoriteten äntligen kommit till skott med att införa ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg och belägga samtliga nämnders tjänsteresor med flyg med ett internt kostnadspåslag. Nämnder och bolagsstyrelser ska i sina verksamheter använda, stödja och främja klimatsmarta transportsätt och på motsvarande sätt beakta flygets negativa klimatpåverkan. Samtidigt har stadens tjänsteresor med flyg fördubblats sedan 2022.

Det är givetvis rimligt att undanta resor för medföljande personal till elevers aktiviteter från att belasta skolpengen till enheter. Men i de få fall detta sker och kräver resa via flyg då bör klimatväxlingen bekostas av centrala medel hos Utbildningsförvaltningen för att upprätthålla incitament att uppnå målen med regelverket.

Centerpartiet tycker att flyget har en plats för de långa resorna, men den kraftiga ökningen tyder på en undermålig efterlevnad av regelverken och en nonchalans inför flygets klimatpåverkan.

Ersätтарыttrande av Frida Bondesson (KD)

Se ersätтарыttrande anförd av Aron Modig (KD) i exploateringsnämnden.

Äldrenämnden

Reservation av Nike Örbrink (KD)

Att avslå förslaget till beslut

Att därutöver anföra följande.

En bärande princip i den kristdemokratiska idétraditionen är förvaltarskapstanken. Inte minst på klimat- och miljöområdet framträder denna bärande idé som en vilja att bevara, skydda och förädla naturen för nästkommande generationer.

Kristdemokraterna står därför bakom höga och ambitiösa klimat- och miljömål, men inte bakom symbolpolitik. Att vänstermajoriteten enbart pekar ut transport med flyg som föremål för intern klimatväxling vittnar om att det är symbolpolitik snarare än resultat som man är ute efter.

En seriös klimat- och miljöpolitik är teknikneutral och gynnar de åtgärder som gör mest nytta för miljön och klimatet. Kristdemokraterna hade därför i stället velat se en teknikneutral intern klimatväxling, där växlingsmekanismen utgår från faktiska

utsläpp av koldioxid snarare än en fix idé om att en specifik teknik måste motverkas. Bara så löser vi klimatkrisen.

Överförmyndarnämnden

Ersätтарыttrande av Ewa Samuelsson (KD)

Vi kristdemokrater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, samt med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Det experimentella stadie som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Vi reagerar därför på att staden uppfinner hjulet en andra gång och går fram med ett eget kompenationssystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänsterstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas. Att därtill enbart öronmärka medel till trädplanteringar istället för en rad olika hållbarhetsinsatser baserat på behov och resultat bekräftar vår bild av detta interna system som högst symbolpolitiskt.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Emelie Wassermann (SD)

Se reservation anförd av Emelie Wassermann (SD) i kulturnämnden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Michaela Hollis (KD)

Att avslå förvaltningens svar på remissen.

Att godkänna Kristdemokraternas svar på remissen och överlämna det till kommunstyrelsen.

Vi vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning.

Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, samt med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Det experimentella stadiet som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken. På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Kristdemokraterna reagerar därför på att staden uppfinnar hjulet en andra gång och går fram med ett eget kompensationsystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänsterstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas. Att därtill enbart öronmärka medel till trädplanteringar istället för en rad olika hållbarhetsinsatser baserat på behov och resultat bekräftar vår bild av detta interna system som högst symbolpolitiskt.

Reservation av Pär Gustafsson (SD)

Att avslå förvaltningens förslag till beslut.

Att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd i stället svarar kommunstyrelsen att förslaget är helt orimligt och ej bör genomföras.

Att därutöver anföra följande:

Det är oroväckande att majoriteten lägger fram ett förslag som innebär att skattebetalarnas pengar ska användas för att täcka upp för deras eget misslyckande i att leda förvaltningen. Att investera mer i träd eller andra miljöåtgärder kan absolut vara rätt, men det måste utgå från faktiska behov i staden och ske inom ramen för en ordnad budget- och beslutsprocess.

Det är inte stadens pengar, utan invånarnas skattepengar, och dessa ska användas för att förbättra invånarnas vardag – inte för att täcka upp för majoritetens brister eller för att lösa interna politiska uppgörelser inom styret.

Särskilt uttalande av Linn Bessner (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) i arbetsmarknadsnämnden.